1: de oude drukpersen

2: loden letters voor de drukpers

3: trap naar de nieuwe expositiezaal

4: de kleine bibliotheek

Museum Plantin-Moretus heropent op 1 oktober na grondige make-over

"Dit is beter dan de musea in het buitenland"

Het is zover. Het Museum Plantin-Moretus, een van de grootste toeristische trekpleisters van Antwerpen, heropent vanaf 1 oktober de deuren. Het UNESCO-werelderfgoed kreeg nieuwe depots, een nieuwe leeszaal, maar vooral: gloednieuwe tentoonstellingen die het voor de bezoeker nóg boeiender maken. Het team achter de make-over getuigt, van de directeur tot de vrijwilligers. Tekst: Ive Van Orshoven | Foto's: Sigrid Spinnox

"450 JAAR OUD EN SPRINGLEVEND"

Directeur Iris Kockelbergh heeft de ideale achtergrond om een drukkersmuseum te leiden. Zij stamt immers af uit een drukkersfamilie en beseft meer dan wie ook dat Christoffel Plantin niet zomaar een drukker was. "Dat wordt vanaf nu nóg duidelijker voor de bezoeker", zegt ze.

Iris Kockelbergh: "Ons museum is al langer gekend in binnen- en buitenland. We spraken altijd een breed publiek aan, van wetenschappers en Japanse toeristen tot schoolkinderen, Antwerpenaars met een taalachterstand of mensen met een beperking. We hebben altijd projecten uitgewerkt die het museum voor iederéén boeiend maakten. Met die ervaring hebben we alles nu opnieuw onder handen genomen en brengen we het museum helemaal tot leven."

Nieuwe start

"Vroeger lieten we te veel kansen liggen. Bezoekers liepen soms belangrijke informatie voorbij. Wie was Plantin? Wat betekende hij voor de Europese geschiedenis? Waarom koos Plantin voor Antwerpen? Welke topboeken gaf hij uit? Allemaal vragen die de kern van het museum vormen, maar bezoekers kenden achteraf amper de antwoorden. Daar brengen we nu verandering in, bijvoorbeeld door voortaan om de twee jaar van permanente tentoonstelling te wisselen. We behouden natuurlijk ook wat goed was: voorleesmomenten, evenementen, de kerststal … daar veranderen we niets aan. Ik kijk enorm uit naar onze nieuwe start en naar de reactie van onze eerste bezoekers. Want ik ben enorm trots op dit museum: 450 jaar oud, maar toch springlevend. Dat merk je aan onze Facebookpagina. Daar posten we om de dag een bericht. Soms creëert die dan een buzz waar je van achterovervalt!"

“AL OVERSTROOMT DE SCHELDE, DE WERKEN STAAN HIER VEILIG”

Historicus Kristof Selleslach vond zijn droomjob. Hij werd archivaris in de belangrijkste drukkerij uit de westerse geschiedenis. Hij coördineerde de verhuis van het archief naar de nieuwe depots aan de Heilige Geeststraat.

Kristof Selleslach: “Het een droom om hier elke dag te werken. De meeste van mijn studiegenoten kwamen in andere beroepen terecht, van het onderwijs tot de banksector. In de 16e en 17e eeuw was deze drukkerij de belangrijkste van Europa. In 1575, het jaar voor de Spaanse Furie, stond er een record van zestien handdrukpersen in de drukkerij. Na de Furie bouwde Plantin zijn drukkerij weer uit. In 1578 had hij alweer zes persen aangekocht.”

Droog

“Als archivaris coördineer ik de verhuis van een groot deel van onze collecties naar de drie nieuwe depots. Die liggen in een nieuwe vleugel met ingang in de Heilige Geeststraat. Op het gelijkvloers heb je daar de nieuwe leeszaal, met de depots op de verdiepingen. Ook al overstroomt de Schelde ooit nog eens, de werken staan veilig.”

De kaars snuiten

“Ons archief is enorm veelzijdig. Ik bots dagelijks op nieuwe vondsten. Zo ontdekte ik onlangs het klachtenboek uit 1726, een boek in handen van de werknemersorganisatie van de drukkers. Vergelijk het met een vakbond. In dat boek schreven de drukkers hun klachten neer over hun collega’s. Hilarisch om de kleine kantjes van zo’n 18e-eeuwse drukker te ontdekken. Laat me even een dialoogje voorlezen. Isaac schrijft: ‘Gij hebt de kaars van Jan niet tijdig gesnoten.’ En dan antwoordt Michaël: ‘Dat zijn uw zaken niet! Gij komt u overal moeien. Gij moet zwijgen!’.”

1: interieur van de grote bibliotheek

2: de mooiste tuin van Antwerpen

3: oorspronkelijke bibliotheektrap

“GEEN DROGE INFO HIER”

Elk museum droomt van vrijwilligers zoals Robin Thys. Tijdens haar studies kunst- en cultuurbemiddeling deed ze stage in het Museum Plantin-Moretus aan de Vrijdagmarkt. Ze stippelde mee het vrijwilligersbeleid uit en werkte aan projecten voor de publiekswerking.

Robin Thys: “Mijn vader is drukker. Maar ik denk niet dat dat de reden is waarom ik voor een stage bij het Museum Plantin-Moretus koos. Ik leer hier elke dag bij. Dit is een museum waarin ooit geleefd werd en die troef willen we nu helemaal uitspelen. Het rijke verhaal van de bewoners en van het huis staat centraal, in plaats van bezoekers droge informatie te serveren. Dit is erfgoed van wereldformaat, zomaar in eigen stad. Dat moet elke Antwerpenaar gezien hebben.”

Vrijwilligers welkom

“Tijdens mijn stage werkte ik verschillende vrijwilligersprojecten uit. Dat wierp zijn vruchten af. Zo beslisten we voor de verhuis om alle kunstwerken nog eens flink onder handen te nemen. We vonden zo’n dertig vrijwilligers om alles af te stoffen en kleine restauraties aan te brengen. We zetten ook dertig vrijwilligers in zodra het museum weer opent. De helft daarvan wordt gastheer of -vrouw om bezoekers te verwelkomen en te helpen met vragen. De andere helft zijn vrijwillige drukkers die een opleiding kregen om de werking van de drukpers te demonstreren. Ik blijf hier vast en zeker ook vrijwilliger tot ik een vaste job vind in de cultuursector. Ik ben nog maar 23, ik maak me geen zorgen. Al die vrijwilligers werken inspirerend. De passie waarmee ze hun job doen, is fantastisch. Hebt u ook zin om u te engageren als drukker of gastheer? Kom dan gerust eens langs!”

1: een van de vele kamers bekleed met luxueus goudleder

2: het 18e-eeuwse leeskabinet

“EEN BEZOEK IS EEN WARE VERKENNINGSTOCHT”

“Op oude stoelen zitten, in een 17e-eeuwse winkel staan, jezelf in de schoenen van Justus Lipsius verplaatsen. Je wordt als bezoeker 450 jaar terug in de tijd gekatapulteerd. Je waant je opnieuw in de Antwerpse Gouden Eeuw”, zegt publieksmedewerker Odette Peterink.

Odette Peterink: “Noem ons gerust een *slow museum*. Hier kuiert u rond op uw gemak. Om de museumstukken zo weinig mogelijk te beschadigen, houden we het licht buiten. Maar ook om je als bezoeker zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke bewoner te brengen.”

Alles komt tot leven

“Een bezoek is voortaan een ware verkenningstocht. Vroeger kwam u hier om te kijken en te leren. Nu komt u hier echt ervaren. Voor de toonbank uit de 17e eeuw hing vroeger een koordje – verboden terrein, dus. Nu mag u de winkelbalie zelfs even uittesten. Ergens anders staan dan weer oude stoelen om in te gaan zitten. Of u bladert in een boek op de lessenaar waar ooit de wereldberoemde humanist Justus Lipsius aan werkte. Er is voor elk wat wils. Gezinnen en families mogen zich bijvoorbeeld verkleden of een spel spelen. Zo hebben we zelfs een ‘moordmysterie’ bedacht, om samen de moord op Balthasar Moretus op te helderen. Spanning verzekerd!”

De tijd van toen

“Om die tijdsgeest op te roepen, moesten we wel keuzes maken. Alle bordjes met extra uitleg hebben we weggelaten. We vermijden ook te veel technische snufjes. Plantin was baanbrekend in zijn tijd, maar een iPad heeft hij nooit gebruikt. (*lacht*) Op mijn vakanties bezoek ik vaak musea en historische plaatsen. Maar als ik dan terugkom, stel ik altijd vast: “Wat ik in het buitenland zag is oké … maar hier is het beter.”

1: aan de Justus Lipsiuskamer

2: de drukkerij

3: de 17e-eeuwse tuin

4: het eerste salon met magnifieke wandtapijten

Feestweekend in het museum

De heropening van Museum Plantin Moretus is een groot moment. Dat moet gevierd worden! Van vrijdag 30 september tot en met zondag 2 oktober kunnen bezoekers helemaal opgaan in het leven en werk van Christoffel Plantin, in en rond het museum aan de Vrijdagmarkt.

Centraal op de Vrijdagmarkt staat een indrukwekkende drukpers op zonne-energie. Het hele weekend lang zijn er tal van optredens.

Het museum zelf trakteert bezoekers op muziek, hapjes uit de tijd van Christoffel Plantin en poëtische vertellingen. Laat u verwonderen door een tableau vivant, uitgebeeld door de afdeling Theaterkostuumontwerp van de Academie voor Schone Kunsten Antwerpen.

Feestelijke heropening
Museum Plantin Moretus
Vrijdagmarkt 22
tel. 03 221 14 50
museum.plantin.moretus@stad.antwerpen.be
www.museumplantinmoretus.be
vr 30/9 van 19 tot 22 uur
za 1/10 van 10 tot 22 uur
zo 2/10 van 10 tot 17 uur